יום שישי | 19 בספטמבר 2014 | כ"ד באלול ה'תשע"ד

חיזוק מפתיע

מומחה לחקר הזיכרון מבר אילן: "פסק הדין של בני שמואל מקומם"

פרופסור אלי ואקיל, ראש מעבדה לחקר הזיכרון טוען: "לא ניתן לבסס מסקנה אודות התרחשות אירוע על בסיס חלום. תופעה זו היא מסוכנת מאוד אם אין עדויות נוספות שתומכות בזה. עם זאת סייג ואקיל את דבריו: "ייתכן והאירוע קרה. סומך על מערכת אכיפת החוק"

10/09/14 | 17:18 | אבירם זינו

Recommend Share 52 Tweet 2 Share

(עדכון: 27: 20)

פרופסור אלי ואקיל, ראש המעבדה לחקר הזיכרון בבר אילן הגיב היום על דחיית ערעורו של בני שמואל, שהרשיע אותו באונס בתו וקבע כי הוא ייל לכלא בגיל 76, שש שנים אחרי שהורשע בבית המשפט המחוזי: "פסק הדין מקומם. בניגוד למקובל לחשוב אין כזה דבר חלום מודחק".

"לא ניתן לבסס מסקנה אודות התרחשות אירוע על בסיס חלום", הוסיף ואקיל. "ישנם מחקרים רבים שמצביעים על כך שנבדקים נזכרו בכל מיני אירועים בילדותם כתוצאה מטיפול שעברו. יחד עם זאת, קיימת תופעה בספרות המקצועית הנקראת "זיכרונות סתם"- מחקרים מוכיחים כי המוח יכול לייצר בקרב האדם חוויות מכל מיני סיבות כדוגמת רגשות, שאיפות, חששות ועוד".

לדבריו, "היכולות להתערבב עם אירועים שקרו במציאות ועל ידי כך נוצר תסריט שלא היה ולא נברא. תופעה זו היא מסוכנת מאוד במידה ואין עדויות נוספות שתומכות בזה. ולכן, היכולת לקבוע שאירוע מסוים, שנשכח לפני שנים וצף ועולה בחלום אמנם אכן קרה - הנה מוגבלת. יתכן והאירוע התרחש, אולם חובה עלינו לזכור כי קיים חשש שהאירוע הנו פרי דמיונו של האדם ותו לא".

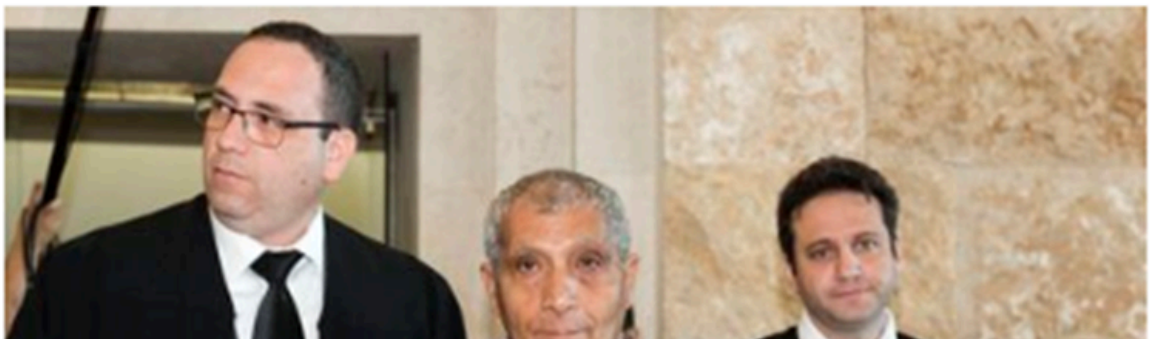

בני שמואל בבית המשפט. "פסק הדין מקומם" צילום: פלאש 90

"התופעה שבה אנו מאשימים אדם על בסיס זיכרון היא מסוכנת מאוד, בוודאי במשפט הפלילי, שכן מוחנו יכול לייצר תסריט שלא היה ולא נברא. אין אני אומר כי המקרה הנדון אינו קרה - אך כולי תקווה כי מלבד החלום היו עוד לא מעט ראיות תומכות".

"המיתוס שלנו קובע כי "הזיכרון שלנו הוא מחשב ובכל רגע נתון ניתן לשלוף ממנו קובץ" אך המציאות מורכבת יותר: בניגוד למקובל לחשוב אין אנו מקדדים זיכרונות וכל החוויות וכל התחושות שלנו משפיעים על הזיכרון שלנו לאירועים. כלומר מסתבר שהזיכרון שלנו אינו דומה לזיכרון של מחשב- הוא לא תמיד צודק-גם אם אנחנו בטוחים בכך".

עם זאת, סייג השופט את דבריו והדגיש כי: "אין אני שופט. לא שימשתי עד במשפט, ואין אני יודע אם המקרה המזוויע התרחש. ייתכן והוא אכן קרה ואני סומך את ידי על מערכת אכיפת החוק. אך על בית המשפט לזכור שאין הוא יכול להסתמך על זכרון של אדם ובטח לא על חלום שאולי לא ממש הפך למציאות".

שמואל הורשע בשנת 2008 באונס בתו מאז הייתה בת 3 ועד לגיל 11 והוא נשלח ל-12 שנות מאסר. באופן חריג הוחלט כי הוא לא ייכנס לבית הסוהר עד להחלטה בערעור, שהתקבלה כאמור הבוקר (ד') בפסק דינה של השופטת עדנה ארבל, יחד עם השופטים חנן מלצר וסלים ג'ובראן.

התלונה התבססה על חלום שחלמה הבת כשהייתה בת 23 בניו יורק. כתב האישום שהתייחס לאירועים שהתרחשו לפני 28 שנים, ייחס לשמואל ביצוע מעשים מיניים חמורים, ביניהם אינוס ומעשה מגונה בכפייה, בבתו ו', בת ה-38. בשל התיישנותם של מרבית המקרים, העבירות שיוחסו לו בכתב האישום נגעו רק לאירועים שהתרחשו החל מינואר 1986, כש-ו' הייתה כבר בת 10.